

СХВАЛЕНО

Вченою радою
Центральноукраїнського
державного педагогічного
університету імені Володимира
Винниченка
(протокол №7 від 29.11.2021р.)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Ректор Центральноукраїнського
державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка

Євген СОБОЛЬ

«29» листопада 2021р.

**Програма підвищення кваліфікації
тренерів (тренерів-викладачів) та інших фахівців у сфері фізичної культури і спорту
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт**

Складники програми	Зміст програми
Назва програми	Сучасні підходи професійного вдосконалення тренерів (з обраного виду спорту)
Розробники	Згідно наказу ЦДПУ ім В.Винниченка № 157-ун від 20 жовтня 2021 року 1. Бабаліч Вікторія Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту 2. Собко Наталія Григорівна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту 3. Маленюк Тетяна Володимирівна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту
Напрямок (найменування)	оволодіння, оновлення та поглиблення спеціальних фахових, викладацьких, психологічних, науково-методичних, управлінських, правових, соціально-гуманітарних знань, вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду у сфері фізичної культури і спорту, що сприятиме якісному виконанню фахівцями своїх посадових обов'язків
Форми підвищення кваліфікації	Очна/дистанційна, Google Workspace for Education
Вид підвищення кваліфікації	Навчання за програмою підвищення кваліфікації
Цільова аудиторія	Вища освіта. Тренера, тренера-викладачі та інші фахівців у сфері фізичної культури.
Мета програми	Розвиток професійних компетентностей тренера та фахівців, що полягає в оновленні та вдосконаленні їхнього освітнього рівня та професійної підготовки шляхом поглиблення і розширення спеціальних знань, вмінь, необхідних для ефективного виконання ними посадових (функціональних) обов'язків з урахуванням перспектив їх професійного зростання в межах спеціальності.
Зміст програми (анотація)	У програмі акцент робиться на підготовку конкурентоспроможного фахівця з напрямку тренер-викладач,

формування у здобувачів здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в процесі професійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту, що передбачає застосування відповідних теорій та методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Досягнення поставленої мети передбачає виконання таких **завдань**:

1. Оволодіння, оновлення та поглиблення спеціальних фахових, викладацьких, психологічних, науково-методичних, управлінських, правових, соціально-гуманітарних знань, вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду у сфері фізичної культури і спорту, що сприятиме якісному виконанню ними своїх посадових обов'язків.

2. Ознайомлення з інноваційними формами професійного розвитку тренерів (тренерів-викладачів) та інших фахівців у сфері фізичної культури і спорту.

3. Забезпечення розуміння основних напрямів розвитку галузі фізичної культури і спорту в Україні і світі.

Зміст програми

Відповідно до статті 49 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», підпункту 28 пункту 4 та пункту 8 Положення про Міністерство молоді та спорту України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 220 (із змінами), затверджено Положення підвищення кваліфікації тренерів (тренерів-викладачів) та інших фахівців у сфері фізичної культури і спорту, у закладах вищої освіти запроваджено курси підвищення кваліфікації за спеціальністю 017 Фізичної культури і спорту. Основною метою, яких є вдосконалення знань, вмінь тренерів (тренерів-викладачів) та інших фахівців у сфері фізичної культури і спорту, необхідних для ефективного здійснення професійної діяльності.

Програма сфокусована на оновленні знань тренерів та фахівців, поєднує практичну спрямованість навчання та вдосконалення професійних компетентностей для забезпечення якісної та ефективної діяльності в галузі фізичного виховання і спорту, що забезпечується представленими в навчально-тематичному плані освітніми компонентами.

Програма складається з блоків: загальний, фаховий, вибіркового та діагностико-аналітичний. Загальний блок представлений компонентами, що оновлюють, розширюють знання щодо соціально-правових основ сучасного спорту та використання засобів психологічного впливу тренера у процесі підготовки та участі спортсменів у змаганнях. Фаховий блок орієнтований поглибити знання щодо теоретичних та методологічних аспектів сучасної підготовки спортсменів. Вибірковий дає право слухачу обрати ту дисципліну, яка на його думку доповнить або покращить його професійні компетентності. Діагностико-аналітичний є критерієм перевірки сформованих компетентностей слухача курсів підвищення кваліфікації.

Програму укладено за такими **темами**:

Тема 1. Психологічний тренінг у професійній діяльності тренера

Дисципліна «Психологічний тренінг у професійній діяльності тренера» викладається у процесі здійснення підвищення

кваліфікації тренерів, професійна діяльність яких потребує психологічних знань щодо вирішення професійних задач спортивної підготовки вихованців та оптимізації власної професійної діяльності.

Предметом вивчення курсу є психологічні особливості оптимізації тренерської діяльності, використання засобів психологічного впливу тренера у процесі підготовки та участі спортсменів у змаганнях, психологічні механізми налагодження конструктивних взаємин тренера та його вихованців.

Програма дисципліни включає такі змістові частини та наповнення їх відповідним контентом:

Теоретичні основ и психологічного тренінгу у професійній діяльності тренера: Проблема психологічного забезпечення професійної діяльності тренера; Психологічний тренінг як дієвий метод розвитку професійних і особистісних якостей тренера; Роль психологічної компетентності тренера у його взаємодії з вихованцями.

Впровадження психологічного тренінгу у професійній діяльності тренера:

Застосування методів психорегуляції при відновленні працездатності тренерів і спортсменів; Практичні аспекти психологічної підготовки спортсменів до змагань; Використання засобів психологічного впливу тренера на спортсменів під час змагань; Вправи для вдосконалення психологічних установок та когнітивних навичок тренерів і спортсменів.

Тема 2. Соціально-правові основи сучасного спорту

Соціально-правові основи сучасного спорту – це комплексна навчальна і наукова дисципліна, яка спрямована на оволодіння майбутніми фахівцями спеціальними знаннями про правові та суспільні засади сучасної спортивної діяльності, покликана прищепити студентам усвідомлення необхідності законності в професійній діяльності, підвищення рівня охорони праці під час спортивних заходів та недопущення неправомірної поведінки.

Мета: скласти системне уявлення про правове регулювання сучасного спорту, про механізми взаємодії фізкультурно-спортивних організацій різних організаційно-правових форм, про їх діяльність як суб'єктів національного права; про державні і соціальні гарантії прав фахівців фізичної культури та спорту, професійних спортсменів. Сприяти формуванню правової культури магістрів, підвищенню рівня їх компетентності в області правового регулювання спортивної діяльності.

Тема 3. Спортивне харчування в ергогенному забезпеченні підготовки спортсменів

Сучасні підходи до спортивного харчування: теоретичні основи і прикладні аспекти.

Структура харчування і класифікація продуктів, види поживних речовин та їхня характеристика.

Засоби і структура ергогенного спортивного харчування, програмний підхід в ергогенному забезпеченні підготовки спортсменів, типові програми ергогенного забезпечення.

Спортивне харчування в структурі річного циклу підготовки.

Підтримка водно-електролітного балансу організму та режим поживання рідини при навантаженнях.

Програма оптимізації стану гепатобіліарної системи.

Програма харчування в залежності від розвитку певних

фізичних якостей і регуляції маси тіла.

Програма харчування і фармакологічна підтримка для стимуляції еритропоезу, імуномодуляції, антиоксидантного захисту організму, підвищення стійкості організму до навантаження гіпоксією, захисту організму від стресу (стрес-протекція), корекції гострого десинхронозу, хондропротекції.

Тема 4. Сучасні тенденції розвитку спорту

Стратегія розвитку фізичної культури і спорту України до 2028 року.

Про Стратегію. Проблематика та обґрунтування змін. Мета впровадження Стратегії. Вектор – підвищення рівня фізичної активності. Вектор – якісні зміни в спорті вищих досягнень. Вектор – розвиток спортивної інфраструктури. Вектор – діджиталізація сфери фізичної культури і спорту. Вектор – оптимізація кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту. Ефект від реалізації Стратегії. Нормативно-правове, організаційне, кадрове та матеріально-технічне забезпечення.

Глобалізація сучасного спорту. Визначення поняття «глобалізація».

Глобалізація: тенденції інтеграції, універсалізації та поляризації сучасного світу. Спорту в умовах глобалізації. Глобалізація в сучасному світі та її вплив на спорт вищих досягнень. Глобалізація і професійний спорт. Глобалізація та її вплив на функціонування системи організації та управління сучасними видами спорту (гандбол, футболу). Актуальні завдання державної політики України у сфері фізичної культури та спорту в умовах глобалізації та євроінтеграції. Організаційно-правові основи функціонування спорту в Україні та їх особливості під впливом глобалізації. Система організації та управління спортом в Україні в умовах глобалізації. Формування концепції спортивного менеджменту в умовах глобалізації

Сучасні підходи до організації міжнародних комплексних змагань.

Організація та проведення Олімпійських ігор. Місце проведення Олімпійських ігор. Утворення Організаційного комітету Олімпійських ігор – ОКОІ. Основні напрями діяльності МОК при підготовці і проведенні Олімпійських ігор. Основні напрями діяльності МСФ при підготовці і проведенні Олімпійських ігор. Діяльність НОКів при підготовці і проведенні Олімпійських ігор. Проведення всесвітніх ігор і формування програм спортивних змагань.

Тема 5. Надання першої долікарської допомоги у процесі занять фізичною культурою і спортом. Гігієна спортсмена.

Оцінка загального стану спортсмена. Принципи надання першої допомоги. Правовий аспект надання долікарської допомоги. Алгоритм надання долікарської допомоги. Засоби першої допомоги. Ознаки життя і смерті. Штучне дихання та непрямий масаж серця. Перша долікарська допомога при кровотечах, травмах, переломах, опіках, обмороженнях, отруєннях. Питання загальної та особистої гігієни спортсмена.

Тема 6. Основи підприємницької діяльності у фізичній культурі і спорті.

Дисципліна спрямована на вивчення основних теоретичних та практичних питань, пов'язаних з підприємницькою діяльністю у сфері фізичної культури і спорту в Україні. А саме: зміст та

сутність підприємницької діяльності в сучасних умовах; основні засади державного регулювання підприємницької діяльності в Україні; види та форми підприємницької діяльності; порядок реєстрації суб'єктів бізнесу, зміст основних установчих та реєстраційних документів; основні засади державної податкової політики щодо оподаткування підприємницької діяльності; пошук підприємницьких ідей; розрахунок розміру податків за спрощеною системою оподаткування суб'єктів малого бізнесу.

Тема 7. Теоретико-методичні та організаційні аспекти підготовки спортсменів.

Система багаторічної підготовки спортсменів: Структура і методика побудови програми тренувальних занять; Побудова програм мікроциклів;

Побудова програм мезоциклів; Основи побудови підготовки спортсменів упродовж року (річні цикли тренування); Основи підготовки спортсменів у процесі багаторічного удосконалення.

Система спортивної підготовки: Спортивна підготовка як педагогічна система комплексного впливу; Навантаження, втома, відновлення та адаптація у спортивному тренуванні; Види спортивної підготовки (технічна підготовка; тактична підготовка; фізична підготовка; психологічна підготовка; теоретична підготовка; інтегральна підготовка.

Управління тренувальною і змагальною діяльністю спортсменів. Управління процесом підготовки спортсменів. Контроль як базовий елемент управління.

Тема 8. Сучасні технології будівництва та експлуатації спортивних споруд

Спрямована на надання знань про матеріально-технічне забезпечення підготовки спортсменів. Адже, розвиток фізичної культури і спорту неможливий без належної матеріально-технічної бази. Для того щоб спортсмени показували високі результати необхідні сучасні спортивні споруди та високоякісне обладнання.

Основними завданнями навчальної дисципліни є надання знань з основ будівництва відкритих спортивних споруд (технологічна послідовність організації робіт на будівельному майданчику), а також їх експлуатації (основні розміри, розмітка, обладнання, гігієна, техніка безпеки тощо).

Тема 9. Основи наукових досліджень у фізичній культурі і спорті.

Спортивна наука у професійній діяльності сучасного тренера. Проблематика науково-методичних розвідок творчо працюючих тренерів. Методи отримання інформації, що використовується в процесі професійної діяльності тренера (характеристики та технології застосування методів опитування, тестування, спостереження, функціонального контролю педагогічного експерименту). Методика пошуку, збору та аналізу інформаційних джерел з питань, що цікавлять тренера. Верифікація отриманої інформації.

Тема 10. Реалізація принципів інклюзивної освіти у спорті

Діяльність спортивної школи, бази спортивної підготовки щодо розбудови інклюзивного освітнього середовища.

Організація і забезпечення професійного розвитку тренерських кадрів в умовах інклюзивного підходу до організації спортивної підготовки.

	<p>Основні цінності та рамки компетентностей для тренерів, що дотримуються принципів інклюзивного підходу до спортивної підготовки вихованців.</p> <p>Узгодження програм підготовки вихованців з особливими потребами та вихованців нормо типового розвитку.</p> <p>Формування культури прийняття індивідуальних особливостей своїх однолітків нормотиповими вихованцями.</p> <p>Формування середовища закладів спортивної підготовки на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективної участі й діяльності в процесі спортивної підготовки всіх його учасників.</p> <p>Приведення території закладу, будівель та приміщень у відповідність із вимогами державних будівельних норм щодо закладів спортивно-педагогічного спрямування та інклюзивності.</p> <p>Облаштування ресурсного приміщення для спортсменів різної спеціалізації.</p> <p>Тема 11. Мовленнєвий імідж тренера</p> <p>Імідж людини. Роль вербальних і невербальних засобів мовленнєвої культури у формуванні іміджу. Види іміджу. Структура мовленнєвого іміджу. Імідж спорту як соціокультурний феномен. Мовленнєвий імідж тренера як суб'єкта спортивної діяльності. Комунікативні якості мовлення в структурі позитивного вербального іміджу тренера. Вербальні засоби формування іміджу тренера. Невербальна комунікація у взаємодії тренера й спортсмена. Спілкування в спорті як лінгвокультурне явище. Роль спілкування тренера зі спортсменами. Стили та стратегії спілкування тренера.</p> <p>Тема 12. Педагогіка спорту</p> <p>Стан наукової розробки педагогічних проблем спорту. Педагогіка спорту в системі наукового знання. Характеристика теорії спорту.</p> <p>Спорт як засіб військово-фізичної підготовки, ідеологічного та морального виховання на різних етапах розвитку суспільства.</p> <p>Формування елементів сучасного фізичного виховання у другій половині XIX ст. Становлення фізичної культури і спорту у період від початку XX ст. до сучасності.</p> <p>Проблеми виховання у спорті вищих досягнень. Система моральних відносин у спорті. Принципи спортивної етики. Естетичне виховання у спорті. Розумове, трудове і патріотичне виховання засобами фізичної культури і спорту.</p> <p>Олімпійська освіта в Україні.</p>
Обсяг програми (тривалість)	75 годин (2,5 кредити ЄКТС) (14 робочих днів)
Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться (загальні, фахові).	<p>Загальні (ЗК):</p> <p>ЗК 1. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК 2. Вільно користується українською та іноземною мовами як засобом ділового спілкування.</p> <p>ЗК 3. Здатність самостійно здобувати за допомогою інформаційних технологій і використовувати в практичній діяльності нові знання і вміння, в тому числі в нових галузях знань, безпосередньо не пов'язаних зі сферою діяльності.</p> <p>ЗК 4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 5. Здатність впливати на формування цілей команди, її соціально-психологічний клімат в потрібному для досягнення</p>

цілей напрямку.

ЗК 6. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії у процесі професійної діяльності з урахуванням загальнолюдських і національних цінностей.

ЗК 7. Навички здійснення безпечної діяльності в умовах професії.

ЗК 8. Прагнення до збереження навколишнього середовища, реалізації концепції сталого розвитку людства.

ЗК 9. Здатність удосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості.

ЗК 10. Здатність приймати нестандартні рішення.

ЗК 11. Здатність вирішувати проблемні ситуації.

ЗК 12. Готовність брати на себе відповідальність за свої рішення в рамках професійної компетенції.

ЗК 13. Усвідомлює основні проблеми своєї предметної області, при вирішенні яких виникає необхідність в складних задачах вибору, що вимагають використання кількісних і якісних методів.

ЗК 14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові (ФК):

ФК 1. Цілісне уявлення про сучасну теорію і методики підготовки спортсменів різної кваліфікації.

ФК 2. Спроможність застосовувати досягнення сучасної науки в ході аналізу процесу підготовки спортсменів.

ФК 3. Здатність вирішувати нестандартні проблеми в процесі підготовки спортсменів.

ФК 4. Здатність управляти своїм фізичним і психічним станом з метою результативності тренерської діяльності.

ФК 5. Володіння високим рівнем знань в області підготовки спортсменів та пропаганди фізичної культури і спорту (нові теорії, інтерпретації, методи).

ФК 7. Володіння навичками використання інформаційних технологій для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі фізичної культури і спорту.

Спеціальні (предметні) компетентності (ПК):

ПК 1. Здатність використовувати форми, методи, технології та враховувати принципи науково-педагогічних досліджень з метою підвищення ефективності тренувального процесу.

ПК 2. Здатність до попередження та толерантного вирішення міжособистісних конфліктів у спортивній діяльності.

ПК 3. Здатність розробляти цільові тренувальні програми і плани підготовки спортсменів різної кваліфікації.

ПК 4. Вільне оперування інноваційними технологіями підготовки спортсменів.

ПК 5. Здатність оцінювати ефективність прийнятих організаційно-управлінських рішень та оптимізувати процес управління.

ПК 6. Спроможність до вдосконалення власного рівня професіоналізму через організацію процесу підготовки спортсменів.

ПК 7. Здатність розв'язувати практичні проблеми за невизначених умов в окремих напрямках фізичної культури і спорту.

ПК 8. Здатність надавати долікарську допомогу під час виникнення невідкладних станів.

	<p>ПК 9. Здатність вирішувати завдання в умовах інклюзивного підходу до організації спортивної підготовки</p> <p>ПК 10. Володіння навичками підприємницької діяльності та використовувати їх у сфері фізичної культури і спорту.</p>
Види діяльності	Навчання за програмою підвищення кваліфікації. Передбачено такі види: лекція, практичні заняття, індивідуальні консультації. настановче заняття, самостійна робота
Результати підвищення кваліфікації	<p>Вихідне комплексне діагностування, залік</p> <p>ПРН 1. Знає основні законодавчі документи, нормативні акти у сфері фізичної культури і спорту.</p> <p>ПРН 2. Знає основні тенденції реалізації інклюзії в спорті.</p> <p>ПРН 3. Знає традиційні та інноваційні методики управлінської діяльності тренера-викладача в обсязі, необхідному для виконання всіх функцій і напрямів його діяльності.</p> <p>ПРН 4. Знає основи сучасної системи підготовки спортсменів, структуру і методики побудови процесу підготовки, видів підготовки спортсменів.</p> <p>ПРН 5. Вміє застосовувати сформовані компетенції для ідентифікації і розв'язання стандартних і нестандартних професійних ситуацій.</p> <p>ПРН 6. Вміє здійснювати психолого-педагогічний супровід навчально-тренувального процесу підтримку і розвиток усіх його суб'єктів.</p> <p>ПРН 7. Вміє планувати, чітко формулювати цілі, застосовувати різноманітні методики, технології та практики таймменеджменту, які сприятимуть ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб.</p> <p>ПРН 8. Вміє розробляти перспективні та оперативні плани і програми конкретних занять в сфері дитячо-юнацького спорту та зі спортсменами масових розрядів.</p> <p>ПРН 9. Вміє надавати долікарську медичну допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі людини.</p> <p>ПРН 10. Володіє руховими уміннями і навичками в обраному виді спорту на рівні кваліфікованого спортсмена, в базових видах спорту на рівні масових розрядів; вдосконалює руховий арсенал шляхом формування рухових умінь і навичок в інших видах спорту.</p>
Строки виконання програми	Відповідно до план-графіку підвищення кваліфікації тренерів (тренерів-викладачів) та інших фахівців у сфері фізичної культури і спорту за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт на 2022 рік
Місце виконання програми	Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, факультет фізичного виховання. Кафедра теорії та методики олімпійського і професійного спорту.
Вартість/безоплатність надання освітньої послуги	1250 гр.
Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Сертифікат про підвищення кваліфікації

Перелік літератури

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Закон України «Про фізичну культуру і спорт». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>
4. Закон України «Про професійний розвиток працівників» (редакція від 27.12.2019) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4312-17#Text>
5. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 13.09.2016 № 3520 “Про затвердження Положення про підвищення кваліфікації тренерів (тренерів-викладачів) та інших фахівців у сфері фізичної культури і спорту” [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://dsmsu.gov.ua/media/2016/11/08/2/nm_3520.PDF
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 08 вересня 2020 р. № 1115 «Деякі питання організації дистанційного навчання» зареєстровано в міністерстві юстиції України №941/35224 від 8 вересня 2020 року [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text>
7. Положення про Міністерство молоді та спорту України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 220 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2014-%D0%BF#Text>
8. Стандарт вищої освіти: другий (магістерський) рівень вищої освіти, галузь знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальність 017 Фізична культура і спорт. Затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 11 травня 2021 року № 516. 11 с.
9. Стандарт фахової передвищої освіти України: фаховий молодший бакалавр, галузь знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальність 017 Фізична культура і спорт. Затверджений Наказом Міністерства освіти і науки України від 24 квітня 2019 року № 567. 11 с.
10. Типова освітня програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладами післядипломної педагогічної освіти, затверджена Наказом МОН України №36 від 15.01.2018 р. [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-osvitnoyi-programi-organizaciyi-i-provedennya-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv-zakladami-pislyadiplomnoyi-pedagogichnoyi-osviti>.
11. Типові програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників, затверджені Наказом МОН України №457 від 23.04.2021 р. [Електронний ресурс]. Верховна Рада України. Офіційний вебпортал парламенту України. Законодавство України. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovih-program-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv>.